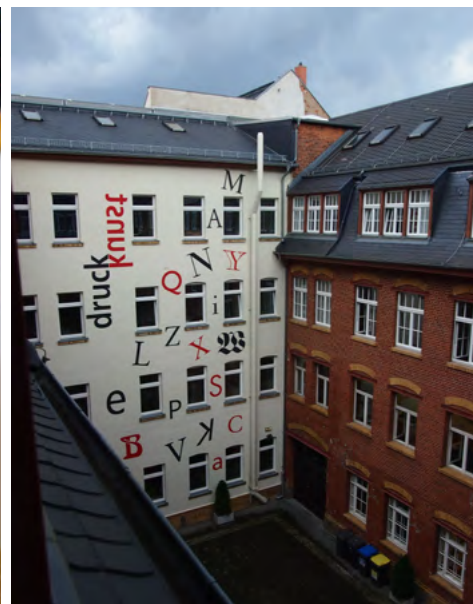

Muzeum tiskařského umění v Lipsku

Lipsko je město s bohatými tradicemi tisku a vydavatelské činnosti. Muzeum tisku (Museum für Druckkunst) sídlí v budově někdejší tiskárny a nakladatelství firmy Meyer ve čtvrti Plagwitz, jihozápadně od historického centra. Návštěvníkům nenabízí jenom pohled na technickou historii, ale všechny stroje a nářadí jsou zde funkční a živé prezentace jsou určitě poutavým pohledem na vývoj polygrafie.

Muzeum vzniklo v roce 1994 především díky rozsáhlé sbírce mnichovského typografa Eckeharta Schumacher-Geblera, od roku 1999 jej

provozuje nadace. V autentických prostorách se člověk může nejen seznámit s dějinami knihtisku, ale projít také jednotlivé fáze výroby, a to doslova, od stroje ke stroji, a některé z činností si může i sám vyzkoušet. Muzeum je často využíváno ke konání kurzů a seminářů. Umělci jsou zde vítanými hosty a mohou zde vytisknout své rytiny a další díla. Instituce vítá všechny zájemce o obor tisku, dává prostor pro pořádání krátkodobých výstav a pro přednášky a symposia.

Hledáte nototisk?

Hudbymilovného návštěvníka bude přitom nejspíš zajímat hlavně část expozice věnova-

né technice nototisku. Může se zde seznámit s nototiskem z výšky, s nímž přišel v roce 1755 lipský nakladatel Johann Gottlob Breitkopf, dále s litografickým nototiskem a ujasnit si i další vývoj hudební notosazby, například počítačovou notosazbou 20. století. Návštěvníci si v hudebně-tiskovém oddělení můžou na jednom z tiskařských strojů z roku 1878 stránku s notami sami vytisknout. Nikoli náhodou neslo Lipsko od 19. století přізvisko Buchstadt – nakladatelským podnikáním a tiskem se zde zabývalo více lidí než kdekoli jinde v Německu. Ačkoli éra největší slávy v tomto směru čekala město v 2. polovině 19. a na počátku 20. století, ko-

2 (168)

ACHTZEHNTEs QUARTETT
für 2 Violinen, Viola und Violoncell
W. A. MOZART.
Kl. Verz. N. 464.

Mozart's Werke. Serie 11, N. 18.

Allegro.

Violino I.
Violino II.
Viola.
Violoncello.

Componist am 10. Januar 1783 in Wien.

W. A. M. 464.

Autograph 1847.

Ludwig van Beethoven's Werke.

Hollständige kritisch durchgesehene überall berechnigte Ausgabe.
Mit Genehmigung aller Originalverleger.

Serie 9.

10. Wellington's Sieg über die Schlacht bei Vittoria Op. 91.	13. Allegretto scherzhaft Op. 34 in Es
11. Die Geschöpfe des Prometheus, Ballet Op. 43.	14. Marsch aus Capricio, Op. 12.
12. Musik zu Goethe's Trauerspiel Egmont Op. 84.	15. Militär-Marsch, Op. 10.
	16. 12 Menuetten.
	17. 12 Deutsche Tänze.
	17. 12 Contretänze.

PARTITUR.

N. 17, 12 deutsche Tänze.

König Verlag von Breitkopf & Härtel.

Die Musik der Beethoven'schen Werke ist durchgängig nach dem Originaldruck abgedruckt.

řeny výjimečného postavení jsou spojeny právě s hudbou. Sídlil zde například nakladatel Breitkopf, který modernizoval techniku nototisku kompletací odlitých notových typů do matrice a výrazně tak nototisk zlevnil. Nakladatelství, které založil jeho otec v roce 1719, se potom stalo jedním z největších hráčů na evropském trhu hudebnin, ba možno říci, že položilo základy modernímu obchodu s hudebninami, jak je známe dnes. U Breitkopfa byla tištěna a vydávána díla Bachova, Telemannova, Mozartova, Haydnova i řady dalších skladatelů. Od konce 18. století podnikali Breitkopfové společně s rodinou Härtlovou a v oboru hudebnin podniká firma Breitkopf & Härtel dodnes. Jenom už její hlavní sídlo není v Lipsku, ale ve Wiesbadenu, kam se přesunula v roce 1945.

Odchod z Lipska

Řada lipských nakladatelů ve stejné době opustila Lipsko, které leželo v sovětské okupační zóně, a odešla do okupační zóny americké, a to v jistém smyslu na popud a v každém případě za přímé pomoci USA. O pár let později nastoupili stejnou cestu i majitelé druhého velkého hudebního nakladatelství, které vzniklo rovněž v Lipsku a které zná patrně každý, kdo měl někdy v ruce malou partituru – C. F. Peters. Po zestátnění nakladatelství v roce 1950 odešli na Západ, do tehdy nedávno založené Spolkové republiky Německo, a ve Frankfurtu nad Mohanem své podnikání pod původní značkou obnovili. I nakladatelství Peters existuje dodnes.

Písma

Sbírka typů písma je možná největší a nejrůznorodější v Evropě. Najdete zde štočky s dřevěnou základnou. Kovová písma mají asi 30 tun. Mezi nimi jsou i hieroglyfy, klínové písmo a sanskrť z Reichsdruckerei. Sada gotického písma Jakob Sabon, které bylo vytvořeno před rokem 1575, je jedním z nejstarších typů písma zachovaných dodnes.

Od Guttenberga po časy nedávné

Snad žádný z návštěvníků neodolá možnosti vytisknout si suvenýr na ručním tiskovém lisu otce knihtisku. Najdete zde ale i další funkční lahůdky v podobě strojů jako Columbia Press z roku 1842, Paragon Press z roku 1832 nebo Heidelberger Tiegel z roku 1926. Když máte cestu do Lipska, naplánujte si alespoň dvě hodiny na návštěvu tohoto muzea, nebudete litovat.

